

Szakmai beszámoló

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve LIV. (2015) kötetéről

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve című periodika 54. száma (2015) az elmúlt öt évben rögzült gyakorlat szerint a lezárt naptári év után, a 2016-os év folyamán jelent meg. A szerkesztés, nyomdai előkészítés során felmerült akadályok, és a jelentős terjedelem miatt a szokásostól később, 2016. szeptember elején került az olvasók kezébe a kötet. Emiatt kényszerültünk halasztást is kérni a pályázatban.

A pályázatban vállaltakhoz képest a megvalósult eredmény értékelése

Az 54. szám terjedelme (587 oldal) a 2011-es formátumváltás és az új arculat óta az eddigi legnagyobb, a benne szereplő tanulmányok száma (27) is jelentős. A pályázatban vállalt 16 tanulmányból 10 jelent meg azonos vagy részben megváltozott címen és tartalommal. Három szerző nem tudta teljesíteni a vállalását és kimaradt a kötetből. További három kollégánk módosított a témán azért, mert szerkesztőként igyekeztünk az egyéni kutatási elképzeléseik helyett közvetlenül a múzeum gyűjteményeihez, kiállításaihoz, a múzeumi kutatásaihoz kötni a megírandó tanulmányokat. Így a módosítás tartalmilag inkább előnyére vált az évkönyvnek. A pályázat beadása, és a kéziratok leadási határideje között eltelt közel egy évben további kilenc szerző tanulmányát fogadtuk be, közülük hat a saját munkatársaink írása volt.

A HOMÉ küldetésnyilatkozata (lásd 585. oldal) szerint minden évben legalább 50%-ban közvetlenül intézményi és saját gyűjteményi kötődésű tanulmányoknak kell szerepelniük a periodikában; és mindig többségben kell lenniük a gyűjtőterületünkre és gyűjtőkörünkre vonatkozó témáknak. Ez az arány a szerkesztőség munkája nyomán évről évre egyre javul. A 2015-ös kötet tartalmi, szerkezeti arányai az alábbiak:

Tanulmányok száma	27 db	
Ebből saját munkatársaink által írott	18 db	66 %
Megyei, városi kötődésű témák aránya	24 db	88 %
Saját gyűjteményi, terepi, intézményi kutatások eredményeit közli	19 db	70 %
Más gyűjtemények feldolgozásával, saját intézményünkhöz köthető új ismereteket közöl	4 db	14 %
Általános, intézménytől független, és a régiókon is túlmutató témákat dolgoz fel	4 db	14 %

A számok azt jelzik, hogy 70–80 %-ban a periodika célkitűzésének, felvállalt küldetésének és a tudományos élet szerkezetében betöltött szerepének megfelelő tanulmányok jelentek meg ebben a kötetben. Az általánosnak nevezhető témák között is vannak olyanok (pl. Palóczy László ábrázolásai, vagy Herman Ottóné Borosnyay Kamilla

írói-közéleti pályája), amelyek az országos-nemzeti szint mellett elsősorban a mi régióinkban számítanak érdeklődésre. És örömteli együttműködések indultak el, amelyekben más intézményekben őrzött, ránk vonatkozó gyűjteményi feldolgozások publikálásának adunk helyet (pl. az egykori görömbölyi templom tervrajzának, vagy a Tizeshonvéd képeslapok Sassy Csaba-verseinek közlése).

Tartalmi, tematikai értékelés

Évről évre halad a szerkesztőség a minőségi fejlődés irányába. A 2015-ös kötet három szempontból hoz többet az előzőnél.

1) Idegen nyelvű tanulmányok, angol rezümék.

Az előző évben kialakult gyakorlat szerint sikerült olyan szakmai fordítókat megnyernünk a feladatra, akik nemcsak a fordítást, hanem a szerzők által leadott rezümék lektorálását is elvégzik. Céljainkhoz illeszkedő megoldás, hogy helyet adunk angol nyelvű publikációknak is, magyar rezümével. Idei kötetünkben két régészeti tanulmány jelent meg angolul. Két éve tartjuk magunkat ahhoz, hogy a korábbi gyakorlattal ellentétben nem többfélék (német, orosz, francia...), hanem egységesen angol nyelvűek az idegen nyelvi részek.

2) Illusztrációk száma, minősége, az illusztráltság foka

Főszerkesztői döntés nyomán célunk, hogy évről évre fejlődjön a periodika képanyagának színvonala. Ez részben esztétikai kérdés, ezért folyamatosan igyekszünk növelni a színes képek, színes táblák számát. Másrészt pedig tartalmi, szerkesztési kérdés, amelyben nagy előrelépés tavalyhoz képest, hogy Csengeri Piroska személyében régész szerkesztőtárs csatlakozott a stáb munkájához. Így külön figyelem fordítódott a térképek, ábrák, táblázatok szakmai felülvizsgálatára, az képek-ábrák relevanciájára, ami jelentős javulást hozott a kötet szakmai színvonalában.

3) Új szerzői útmutató, még egységesebb formátum

Megújítottuk a 2011-ben megalkotott és mindeddig változatlan szerzői útmutatót. A múzeumi évkönyvek nagy szakmai kihívása a különböző tudományágak jegyzetelési és hivatkozási rendszereinek egységítése. Ebben előrelépés történt, az elmúlt évek tapasztalatai szerint sikerült az útmutatóban is rögzítenünk a gyakorlati szempontokat is figyelembe vevő új technikai elvárásainkat.

Terjesztés, hasznosítás

A kötet technikai szerkesztését az Á. Tóth és Barátai Kft. munkatársa, Juhász Tibor végezte, a nyomdai munkálatok a Kapitális Kft. debreceni nyomdaüzemében készültek. A megjelent példányszám az előző évhez hasonlóan ismét 300 db maradt. Ebben a vaskosabb terjedelem és a színes ívek is szerepet játszottak.

Előrelépés történt a kiadvány terjesztése területén, mert az intézmény vezetése felvállalta a postaköltségeket. Így a 300 példányból 3 hónap alatt 250 példány már célba ért a különböző cserepartnereknél, társintézményeknél és szakmai szereplőknél – beleértve az

NKA felé teljesítendő kötelezettséget is. A megmaradt 50 példány egy része reprezentációra, más része árusításra kerül.

A kötet terjesztését a szakmai és személyes kapcsolatokon túl elsősorban digitális csatornákon keresztül, letölthető pdf formátumban, a múzeum honlapján, illetve az Arcanum és a Matarka nyilvános felületein kívánjuk megoldani (Magyar Múzeumi Digitális Könyvtár). Ehhez első lépésként elhelyezzük az évkönyvet a múzeum honlapján, elérési útvonala: <http://www.hermuz.hu/hom/index.php/hu/latogatoinknak/kiadvanyok/letolthetokiadvanyok>

Miskolc, 2016. november 30.

Dr. Tóth Arnold
szerkesztő, múzeumigazgató-helyettes